

บทคัดย่อ

โครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด หรือ Child Watch ระยะนำร่อง 12 จังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดรวมทั้งหาแนวทางในการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดหรือภูมิภาคในการทำงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อไป

ในการวิจัยติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนระดับจังหวัดได้ใช้ตัวบ่งชี้จำนวน 35 รายการ ใน 3 ด้านคือ ด้านสุขภาพอนามัย 12 รายการ ด้านการศึกษา 15 รายการ และด้านปัญหาด้านสังคม 8 รายการ นอกจากนี้ยังมีการทำการสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบสอบถามและการทำกรณีศึกษาปัญหาเฉพาะจังหวัดประกอบด้วย

จากผลการวิจัยระยะนำร่อง 12 จังหวัดปรากฏผลสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยยังมีภาวะพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัยไม่ดี เนื่องจากยังขาดปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ
2. เด็กไทยจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อเทียบกับเด็กในเมืองใหญ่ ทั้งในแง่การขาดครูและทรัพยากรการเรียนรู้
3. เด็กไทยห่างไกลจากครอบครัวและมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น
4. เด็กไทยเหินห่างจากสถาบันศาสนามากยิ่งขึ้น
5. เด็กไทยเกาะติดกระแสบริโภคนิยมที่นำมาสู่ปัญหาเกี่ยวเนื่องทั้งในด้านสุขภาพและการใช้ชีวิต
6. เด็กไทยติดสื่อบันเทิงสมัยใหม่ทั้งเกมส์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพนันที่เกี่ยวข้องกับเกมส์ต่างๆ มากขึ้น
7. เด็กไทยถูกโอบล้อมด้วยพื้นที่ที่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมมากกว่าพื้นที่ที่สร้างสรรค์เด็ก

ในแง่ของวิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้พบว่าการใช้ตัวบ่งชี้และแบบสำรวจมีความเหมาะสมในแง่การทำงานระดับพื้นที่แต่ควรมีการปรับปรุงให้กะทัดรัด ชัดเจนและสอดคล้องกับแนวทางการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในระดับจังหวัดมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงแนวทางการทำกรณีศึกษาเพื่อสะท้อนปัญหาเฉพาะพื้นที่ และปรับปรุงแนวทางการทำงานเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดให้เชื่อมโยงกับภาคีองค์กรและบุคคลที่จะร่วมสนับสนุนงานเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยคือการสนับสนุนงาน Child Watch ต่อเนื่องไปสู่การขยายผลให้ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัดโดยมีเป้าหมายขยายผลในการ

ผลิตภัณฑ์งาน Child watch เข้าสู่ระดับนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีการปรับปรุงตัวบ่งชี้แบบสำรวจ และกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยเก็บข้อมูล และการค้นหาและพัฒนาแนวทางการทำงานเคลื่อนไหวด้านเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่องต่อไป